

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 17

DOM
 2013-11-11
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 23121-13

SÖKANDE

Schenker Dedicated Services AB, 556308-4663
 412 97 Göteborg

MOTPART

Försvarets materielverk
 115 88 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2013-11-11	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Schenker Dedicated Services AB:s ansökan om ingripande enligt lagen om offentlig upphandling.

Dok.Id 415882

Postadress
 115 76 Stockholm

Besöksadress
 Tegelluddsvägen 1

Telefon
 08-561 680 00

E-post:
 forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax
 08-561 680 01

Expeditionstid
 måndag – fredag
 09:00-15:00

BAKGRUND

Försvarets Materielverk (FMV) har genomfört en upphandling avseende kontrolltorn för Försvarmaktens produktionstransporter, FMV-2276-13. Sju anbud inkom inom anbudstiden. FMV har därefter den 19 september 2013 beslutat att avbryta upphandlingen. Som skäl för beslutet angavs bl.a. följande. Efter genomförd utvärdering har konstaterats att det endast kvarstår en lämplig anbudsgivare och att konkurrenssituationen inte kan tas till vara då det endast finns ett anbud att ta ställning till. Det föreligger därför sakliga skäl att avbryta upphandlingen p.g.a. bristande konkurrens. Vid utvärderingen har vidare konstaterats att förfrågningsunderlaget innehåller bristfälliga krav avseende prissättningen och förutsebarheten i kostnader vilka är av fundamental betydelse för att uppnå syftet med upphandlingen. Förfrågningsunderlaget saknar tillräcklig information för att anbudsgivarna ska kunna lämna konkurrenskraftiga anbud. Bristerna har lett till att anbudsgivarna har tolkat förfrågningsunderlaget på olika sätt, varför FMV inte kan jämföra de lämnade anbudspriserna på ett korrekt och likvärdigt sätt. Det är således inte ändamålsenligt att fortsätta upphandlingen och det föreligger därför sakliga skäl att avbryta den.

YRKANDEN M.M.

Schenker Dedicated Services AB (Schenker) ansöker om överprövning av beslutet att avbryta upphandlingen och yrkar att upphandlingen ska fortskrida och att ett vinnande anbud ska fastställas. Till stöd för sin ansökan anför Schenker bl.a. följande. Det finns inte sakliga skäl att avbryta upphandlingen med anledning av bristande konkurrens då felaktigheter föreligger i bedömningen av Schenkers anbud. En korrekt bedömning av Schenkers anbud skulle leda till en fullgod konkurrenssituation. Vidare innehåller förfrågningsunderlaget tillräcklig information för att möjliggöra konkurrenskraftiga anbud från anbudsgivarna. Förfrågningsunderlaget är

tydligt och kan inte anses ha föranlett anbudsgivarna att tolka grunderna för prissättning på olika sätt. Schenker anser det vara fullt möjligt att prissätta transporter utifrån det förmedlade förfrågningsunderlaget, och att eventuella brister i detsamma jämfört med verklig kravbild inte kan anses vara ett sakligt skäl att avbryta upphandlingen.

Felaktigheterna i FMV:s bedömning av Schenkers anbud består dels i att redovisade referensuppdrag inte har bedömts uppfylla kraven på referenser i förfrågningsunderlaget då FMV inte har bedömt utförda tjänster som transportintegratörstjänster, dels i att prissättningen av tung/specialtransporter inte anses motsvara de krav som har ställts i förfrågningsunderlaget.

Vad gäller de två referensuppdrag Schenker har hänvisat till i sitt anbud omfattar de integrerade kontrolltoroslösningar för kundens hela behov av logistiktjänster och bör således bedömas som fullgoda transportintegratörstjänster och anses motsvara de krav som har specificerats i förfrågningsunderlaget.

Beträffande den prissättning Schenker har redovisat i sitt anbud bör den bedömas motsvara samtliga ställda krav. Till anbudet har bifogats en prislista som är tillämplig för prissättning av all förmedlad sändningsstatistik. Varje rad i sändningsstatistiken har prissatts och redovisats i anbudet. Det finns inget krav i förfrågningsunderlaget på separata prislistor för normalrespektive tung-/specialtransporter. Schenker har klargjort de villkor som gäller för anbudet och tydligt deklarerat att prissättningen av sändningsstatistiken baseras på de uppgifter som har specificerats i förfrågningsunderlaget. Därtill har klargjorts att en ytterligare specificering av kraven för respektive transport, utöver de som följer av sändningsstatistiken, kan rendera tilläggskostnader för Försvarmakten. En faktor Schenker har poängterat är om godsets beskaffenhet försvårar möjligheten att hitta annat gods

att samlasta med. Med utgångspunkt från de exempelgods som har angetts i förfrågningsunderlaget kan denna faktor antas vara särskilt aktuell vid tung-/specialtransporter. Det finns ingen specificering i sändningsstatistiken som påvisar särskilda krav på fordonstyp för respektive sändning. Schenkers formulering angående maximal sändningsvikt och sändningsvolymer bör endast ses som ett förtydligande om att olika fordonstyper kan komma i fråga för den angivna prislistan. Formuleringen motsäger inte villkoret att prissättningen gäller baserat på de uppgifter som har specificerats i förfrågningsunderlaget.

FMV bestrider Schenkers yrkande om att förvaltningsrätten ska undanröja FMV:s beslut att avbryta upphandlingen. Till grund för sin inställning anför FMV bl.a. följande. Sakliga skäl att avbryta upphandlingen föreligger, både på grund av bristande konkurrens och på grund av att syftet med upphandlingen inte uppnås med den nuvarande utformningen av förfrågningsunderlaget.

I EU-domstolens avgörande *Fracasso och Leitschutz* (mål C-27/98) prövades frågan om en upphandlande myndighet som hade inlett ett anbudsförfarande var skyldig att tilldela kontraktet till den enda anbudsgivare som ansågs kvalificerad att delta i upphandlingen. Av EU-domstolens avgörande går det att utläsa att en upphandlande myndighet inte är skyldig att tilldela kontraktet till den enda anbudsgivare som kvarstår vid utgången av ett upphandlingsförfarande eftersom den upphandlande myndigheten då inte kan jämföra priser eller andra kännetecken för att tilldela kontraktet i enlighet med uppställd tilldelningsgrund (punkterna 32-33). I *Fracasso och Leitschutz* satte EU-domstolen ramen för hur analysen av sakliga skäl ska göras. Säkerställandet av en verklig konkurrens på lika villkor om upphandlingsföremålet är huvudändamålet med upphandlingsreglerna. Då den aktuella upphandlingen inte lyckades att säkerställa detta ändamål var det inte meningsfullt att fortsätta upphandlingen. Även Högsta förvaltnings-

domstolen har ansett att bristande konkurrens utgör sakliga skäl för att avbryta en upphandling, se RÅ 2008 ref. 35.

Efter genomförd utvärdering i den aktuella upphandlingen har det visat sig att samtliga anbudsgivare med undantag av en har lämnat ofullständiga eller orena anbud, vilket har medfört att det endast kvarstår en anbudsgivare. FMV har därmed inte möjlighet att jämföra anbuden och välja det anbud som har lägst pris. FMV anser således att det föreligger sakliga skäl att avbryta upphandlingen på grund av bristande konkurrens.

Vad gäller Schenkers anbud i upphandlingen medger FMV vad Schenker har gjort gällande om att bolaget uppfyller det obligatoriska leverantörskravet avseende redovisade referensuppdrag i punkt 3.5 i förfrågningsunderlaget. FMV har av misstag felaktigt förkastat Schenkers anbud på denna grund.

FMV bestrider vad Schenker har gjort gällande om att bolaget har bifogat en prislista för specialtransporter. FMV bestrider även vad Schenker har anfört om att villkorandet av anbudspriserna ska ses som ett förtydligande och inte som ett orent anbud.

Den aktuella upphandlingen avser Försvarmaktens behov av produktionstransporter. Den omfattar såväl paketgods, styckegods och partigods som specialtransporter. Med partigods, styckegods och paketgods avses i upphandlingen så kallad normal transport som leverantören, till skillnad från specialtransporter, kan frakta i transportindustrins ordinarie transportnät. Specialtransporter har i upphandlingen definierats som transporter som är längre än 25,25 meter, tyngre än 60 ton eller bredare än 2,60 meter. FMV har i svarsbilagan som obligatoriskt krav angett att anbudsgivarna ska bifoga dels en prislista för partigods, styckegods och paketgods (punkt 10.1.), dels en prislista för specialtransporter (punkt 10.3) samt att anbuds-

givarna ska prissätta den lämnade statistiken i upphandlingen, d.v.s. ange dels ett totalpris för partigods, styckegods och paketgods baserat på 2011 års statistik (punkt 10.2), dels ett totalpris för specialtransporter baserat på 2011 års statistik (punkt 10.4). Härutöver framgår det av förtydligande nummer elva att alla eventuella pristillägg ska ingå i prissättningen.

Schenker har till sitt anbud bifogat en prislista för partigods, styckegods och paketgods. Av Schenkers prislista, under fliken Pristillägg Stycke- & Partigods, framgår det klart och tydligt att priserna endast gäller för transporter med en maximal längd och maximal bredd per kolti om 2,4 meter och en maximal höjd per kolti om 2,2 meter. Av Schenkers anbud, punkt 10.3, framgår vidare att Schenker hänvisar till samma prislista för specialtransporterna. FMV har vid genomgången av Schenkers anbud kunnat konstatera att Schenker har prissatt statistiken för specialtransporter utifrån prislistan för partigods som är villkorad av en maximal längd och bredd om 2,4 meter och en maximal höjd om 2,2 meter. Eftersom specialtransporter i upphandlingen definieras som längre än 25,25 meter och bredare än 2,60 meter kan Schenkers prissättning inte godtas. FMV vidhåller därför att Schenker inte har lämnat in någon prislista för specialtransporter eller prissatt 2011 års statistik av specialtransporter enligt kraven i punkt 10.3 och 10.4 i svarsbilagan.

Av en bilaga till Schenkers anbud framgår det vidare att t.ex. extratjänster och väntetid inte är inkluderade i priserna, att tilläggskostnader för godsdimensioner m.m. kan tillkomma, att maximal sändningsvikt och volym kan variera i det enskilda fallet samt att prissättningen av Försvarmaktens specialtransporter avgörs av möjligheten att hitta annat gods att samlasta med trots att det av förfrågningsunderlaget framgår att Försvarmakten endast ska betala för den del av leverantörens kapacitet som nyttjas. Då Schenker har rubricerat bilagan "Regler och villkor" samt "Affärsförslagets giltighet" för offererade priser kan FMV konstatera att det inte rör sig

om något förtydligande av lämnade anbudspriser utan om ett pristillägg. FMV anser således att Schenkers anbud inte uppfyller kravet om att lämna in en prislista för specialtransporter och att Schenkers anbud är orent. Anbudet har därför rätteligen förkastats och det föreligger därmed sakliga skäl att avbryta upphandlingen på grund av bristande konkurrens.

Om förvaltningsrätten skulle finna att Schenkers anbud ska beaktas i upphandlingen anser FMV att det även föreligger sakliga skäl att avbryta upphandlingen på grund av att syftet med upphandlingen inte uppnås med den nuvarande utformningen av förfrågningsunderlaget.

Av förfrågningsunderlaget framgår det att FMV avser att tilldela kontraktet i upphandlingen till den anbudsgivare som har lämnat lägst pris avseende kostnaden för kontrolltorn per år samt kostnaden för den prissatta statistiken för partigods, styckegods och paketgods samt specialtransporter för år 2011. Under utvärderingens gång har det visat sig att den lämnade statistiken för år 2011 saknar väsentliga uppgifter som krävs för att anbudsgivarna ska kunna lämna konkurrenskraftiga anbud. Avsaknaden av dessa väsentliga uppgifter har föranlett att sex av sju anbudsgivare har lämnat orena anbud och villkorat de lämnade anbudspriserna. Omständigheten att sex av sju anbudsgivare har villkorat sina anbudspriser visar att det saknas uppgifter i den lämnade statistiken som erfordras för att anbudsgivarna ska kunna lämna sina bästa anbud. Anbudsgivarnas villkorande av anbudspriserna och avsaknaden av pristilläggen i statistiken har även medfört att FMV inte kan jämföra de lämnade anbudspriserna och tilldela kontraktet till den anbudsgivare som har lämnat lägst pris utan att godkänna otillåtna kompletteringar av anbudet. FMV bedömer således att syftet med upphandlingen omöjlig kan uppnås med anledning av förfrågningsunderlagets brister, och att det därför inte är ändamålsenligt att fortsätta upphandlingen i dess nuvarande form. FMV anser följaktligen att det föreligger sakliga skäl att avbryta upphandlingen även på denna grund.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Utredningen i målet

I förfrågningsunderlaget, bilaga 4 Verksamhetsbeskrivning Kontrolltorn 130116, anges bl.a. följande.

Normalgodstransporter

Med begreppet Normalgodstransporter menar vi [i] denna upphandling godstyperna paket-, stycke- och partigods som i tillämpliga delar fraktas med transportmetoderna väg- och flygfrakt in- och utrikes.

Normalgodstransporter innebär också att godset, till skillnad från specialtransporter, är av sådan art att det kan fraktas i transportindustrins ordinarie transportnät.

Specialtransporter

Denna typ av transporter kan definieras på olika sätt. Försvarsmakten har valt att definiera specialtransporter som omfattas av denna upphandling på följande sätt;

- Transporter som är längre än 25,25 meter, tyngre än 60 ton eller bredare än 2,60 m.
- Transporter som kräver särskild planering eller som av andra skäl inte kan genomföras i transportföretagens ordinarie linjetrafik.

Ofta är godset av sådan beskaffenhet att hela transportfordonets kapacitet tas i anspråk. När Försvarsmakten endast nyttjar en del av fordonets kapacitet ska den stafflade prislista som bifogas anbudet användas. Den stafflade prislistan ska spegla utnyttjat lastutrymme/lastvikt. Exempel: Endast halva lastutrymmet/lastvikten utnyttjas vilket ger ca 50 % reduktion av transportpriset för helt ekipage.

I svarsbilagan anges bl.a. följande.

10.1 Prislistor partigods, styckegods och paketgods

Anbudsgivaren skall till anbudet bifoga prislista för transporter av normalgods. Försvarsmaktens bifogade statistik för ovanstående transporter 2011 skall prissättas utifrån lämnade prislistor. Dessa prislistor kommer att utgöra prislistor till slutligt avtal.

10.3 Prislista specialtransporter

Anbudsgivaren skall till anbudet bifoga prislista för specialtransporter. Försvarsmaktens bifogade statistik för specialtransporter 2011 skall prissättas utifrån lämnad prislista. Denna prislista kommer att utgöra prislista till slutligt avtal.

Förvaltningsrättens bedömning

Av praxis från EU-domstolen följer att en upphandlande myndighets beslut att avbryta en upphandling inte förutsätter att det föreligger allvarliga omständigheter eller undantagsfall (mål C-27/98 Fracasso och Leitschutz).

Den upphandlande myndigheten har således inte någon skyldighet att fullfölja en påbörjad upphandling. Ett beslut om att avbryta en upphandling måste dock vara förenligt med de gemenskapsrättsliga bestämmelserna om offentlig upphandling (mål C-92/00 HI). Enligt svensk rättspraxis får en upphandlande myndighet avbryta en upphandling om beslutet om avbrytande vilar på sakligt godtagbara skäl och de grundläggande principerna i gemenskapsrätten inte träds för när (se RÅ 2008 ref. 35 och RÅ 2009 ref. 43.)

FMV har uppgett att man har valt att avbryta upphandlingen på grund av att man efter genomförd anbudsutvärdering har konstaterat att det endast kvarstår en lämplig anbudsgivare och att konkurrenssituationen inte kan tas tillvara då det endast finns ett anbud att ta ställning till. FMV har som skäl för avbrytandebeslutet även angett att förfrågningsunderlaget innehåller brister avseende prissättningen och förutsebarheten i kostnader på så sätt att det saknas tillräcklig information för att anbudsgivarna ska kunna lämna konkurrenskraftiga anbud. Bristerna har lett till att anbudsgivarna har tolkat förfrågningsunderlaget på olika sätt, varför FMV inte kan jämföra de lämnade anbudspriserna på ett korrekt och likvärdigt sätt.

EU-domstolen har funnit att en upphandlande myndighet inte är skyldig att tilldela kontraktet i en upphandling till den ende anbudsgivare som har ansetts vara lämpad att delta i förfarandet (Fracasso och Leitschutz, punkterna 31-34). Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 2008 ref. 35 uttalat bl.a. följande. Någon klar och entydig praxis angående vad som kan utgöra sakligt godtagbara skäl för ett avbrytande har ännu inte utbildats. Vad gäller den särskilda omständigheten att endast en lämplig anbudsgivare återstår får dock avgörandet i målet Fracasso och Leitschutz alltfjänt anses vägledande. Ett sådant skäl får alltså som regel anses godtagbart.

Schenker har anfört att dess anbud har förkastats på felaktiga grunder, att det således finns två lämpliga anbudsgivare i upphandlingen, och att FMV därmed inte hade skäl att avbryta upphandlingen på den grunden att det endast återstod en lämplig anbudsgivare. Av avbrytandebeslutet framgår att Schenkers anbud inte har ansetts godtagbart på grund av att Schenker inte har ingett någon prislista för tung/specialtransporter, utan har prissatt statistiken för specialtransporter med partigodslistan. Enligt avbrytandebeslutet har Schenkers anbud förkastats även av den anledningen att lämnade priser är villkorade av optimerad samlastning. Prissättningen av sändningar för tung/specialgods avgörs enligt anbudet av möjligheten att hitta annat gods att samlasta med. Hänsyn tas inte till att det krävs speciella fordon, utan dessa transporter baseras på vanliga långtradare. Maximal sändningsvikt- och volym kan variera då fordon sätter begränsningar för det enskilda fallet.

Schenker har i sitt anbud under punkt 10.1 respektive punkt 10.3 angett följande.

För prislista, se bifogad fil med fraktpristabeller och pristillägg. För prissatt statistik 2011, se bifogad fil med prissatt sändningsstatistik enligt FMV:s Bilaga 3A. Se även bifogad presentation.

Schenker har i sin ansökan om överprövning uppgett att man till anbudet har bifogat en prislista som är tillämplig för prissättning av all förmedlad sändningsstatistik, att det i förfrågningsunderlaget inte finns något krav på separata prislistor för normal- respektive tung-/specialtransporter och att varje rad i sändningsstatistiken har prissatts och redovisats i anbudet.

Av förfrågningsunderlaget punkt 10.1 respektive punkt 10.3 framgår att anbudsgivarna till anbudet ska bifoga prislista för transporter av normalgods respektive specialtransporter, att Försvarmaktens bifogade statistik för respektive transportslag år 2011 ska prissättas utifrån lämnade prislistor

och att dessa prislistor kommer att utgöra prislistor till slutligt avtal. Schenker har till sitt anbud bifogat prissättning av Försvarsmaktens statistik för år 2011 både vad gäller normalgods och specialtransporter. Vad gäller prislistor har Schenker inkommit med en fraktpristabell som gäller för gods inrikes i Sverige oberoende av avsändnings- och mottagningsort. I denna specificeras priset för paketgods, styckegods och partigods. Schenker har även inkommit med en fraktpristabell som specificerar priset för gods från Arboga till mottagningsort inrikes Sverige, vilken gäller för styckegods och partigods. Schenker har också inkommit med en lista som specificerar pristillägg för paketgods. Paketgods definieras i denna lista enligt följande: maxvikt 30 kg/kolli och 99 kg per sändning, maxvolym/sändning: 0,36 kbm (1 kbm = 280 kg), maxlängd/kolli: 1,4 m (längd + omkrets \leq 1,85 m). Vidare har Schenker inkommit med en lista över pristillägg för stycke- och partigods. Stycke- och partigods definieras i denna lista enligt följande: maxlängd och -bredd/kolli: 2,4 m, maxhöjd/kolli: 2,2 m, för styckegods även maxvolym/kolli: 3,57 kbm, för styckegods även maxvolym/sändning: 3,57 kbm.

Schenker har således inte inkommit med någon prislista som i själva prislistan uppges gälla för specialtransporter. Schenker har anfört att den prislista som har bifogats anbudet är tillämplig för prissättning av all förmedlad sändningsstatistik. Schenker torde härmed avse att prislistan för partigods är tillämplig även vad gäller specialtransporter. Av Schenkers lista för pristillägg avseende partigods framgår dock att partigods enligt Schenkers definition har en maximal längd och bredd per kolli om 2,4 meter och en maximal höjd per kolli om 2,2 meter. Enligt förfrågningsunderlaget definieras specialtransporter i upphandlingen som transporter som är längre än 25,25 meter, tyngre än 60 ton eller bredare än 2,60 meter. De i upphandlingen aktuella specialtransporterna är således för stora för att rymmas inom den definition av partigods Schenker har givit i sin prislista. Enligt förvaltningsrättens mening kan Schenker därför inte anses ha ingett en

prislista för specialtransporter, vilket, enligt punkt 10.3 i svarsbilagan, är ett skall-krav i upphandlingen utöver prissättning av Försvarmaktens statistik för specialtransporter år 2011. Statistiken för specialtransporter år 2011 ska vidare, enligt punkt 10.3 i svarsbilagan, prissättas utifrån lämnad prislista för specialtransporter. Trots att Schenker har prissatt statistiken för år 2011 avseende specialtransporter kan den därmed inte anses ha prissatts på ett korrekt sätt då Schenker inte har gett in någon prislista för specialtransporter.

Schenker har i sitt anbud (Lead Logistics-koncept för Försvarmakten, s. 42 under rubrikerna "regler och villkor" samt "affärsförslagets giltighet") uppgett att prissättningen av sändningar för tung- och specialgods även avgörs av möjligheten att hitta annat gods att samlasta med. I förfrågningsunderlaget anges angående specialtransporter att när Försvarmakten endast nyttjar en del av fordonets lastkapacitet ska prislistan spegla utnyttjat lastutrymme/lastvikt. Som exempel anges att om endast halva lastutrymmet/lastvikten utnyttjas ska det ge ca 50 procent reduktion av transportpriset för ett helt ekipage. Av förfrågningsunderlaget följer således att prissättningen av specialtransporter inte ska vara beroende av möjligheten att hitta annat gods att samlasta med. Även när det gäller denna fråga kan Schenkers anbud således inte anses uppfylla de krav som ställs i förfrågningsunderlaget. Förvaltningsrätten anser därför att FMV hade fog för att förkasta Schenkers anbud på grund av att det inte uppfyller samtliga obligatoriska krav i upphandlingen.

Eftersom Schenkers anbud och ytterligare fem av totalt sju anbud inte har ansetts uppfylla samtliga obligatoriska krav i upphandlingen återstod det endast ett godtagbart anbud att utvärdera vad gäller tilldelningskriteriet lägsta pris. Förvaltningsrätten finner således att FMV har haft sakligt godtagbara skäl för att avbryta upphandlingen på den grunden att det efter genomförd utvärdering endast kvarstod en lämplig anbudsgivare. Då det inte

har framkommit att de grundläggande principerna i gemenskapsrätten har åsidosatts genom beslutet att avbryta upphandlingen saknas skäl för ingripande mot beslutet. Vid denna utgång saknas anledning att pröva huruvida det även förelåg skäl att avbryta upphandlingen på grund av brister i förfrågningsunderlaget. Schenkers ansökan om ingripande enligt LOU ska följaktligen avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Magnus Åhammar
Rådman

Föredragande har varit Cecilia Larsson.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.